

Законодателният процес в ЕС – развитие и основни институционални механизми

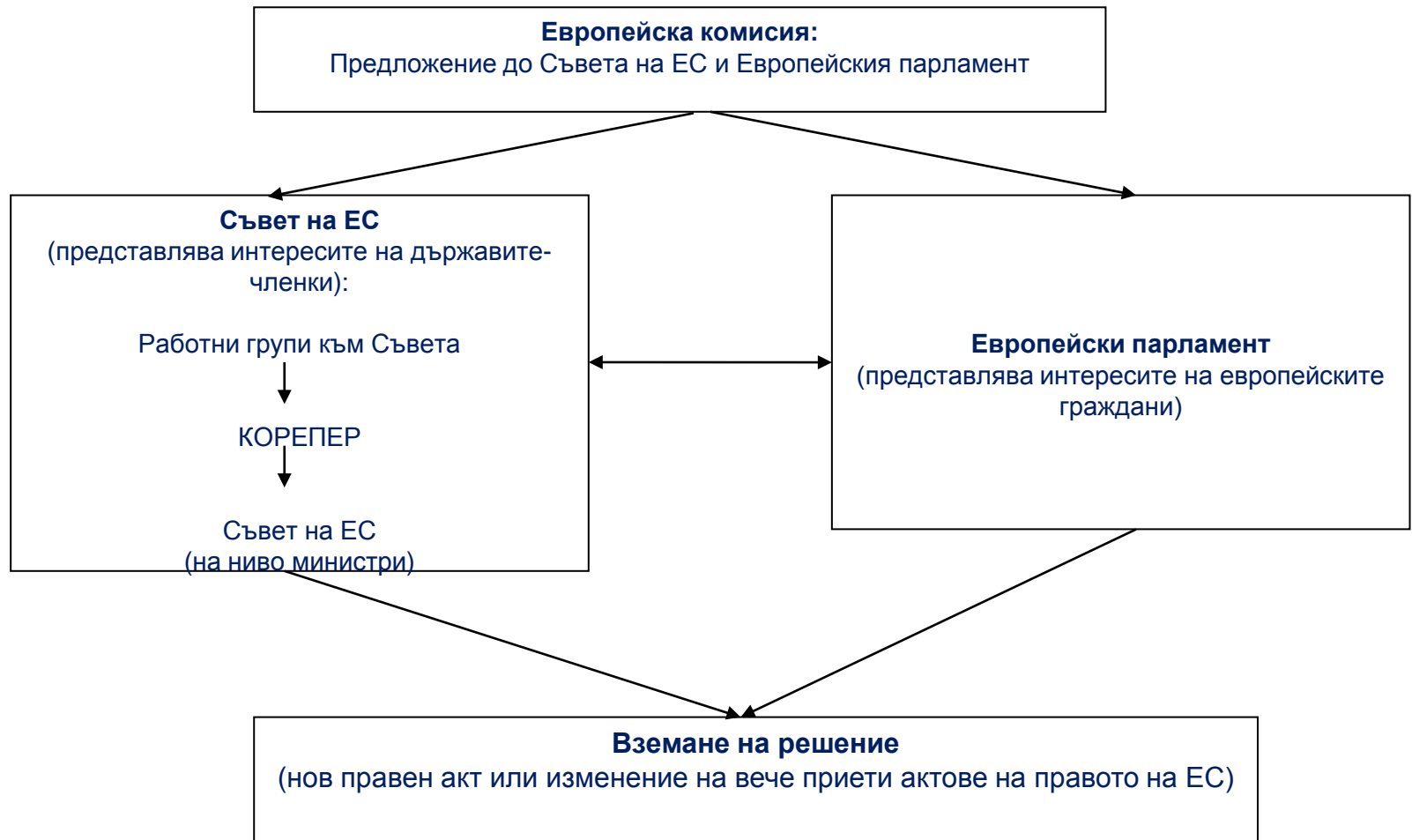
Марта Божикова

Процесът на вземане на решения в ЕС :

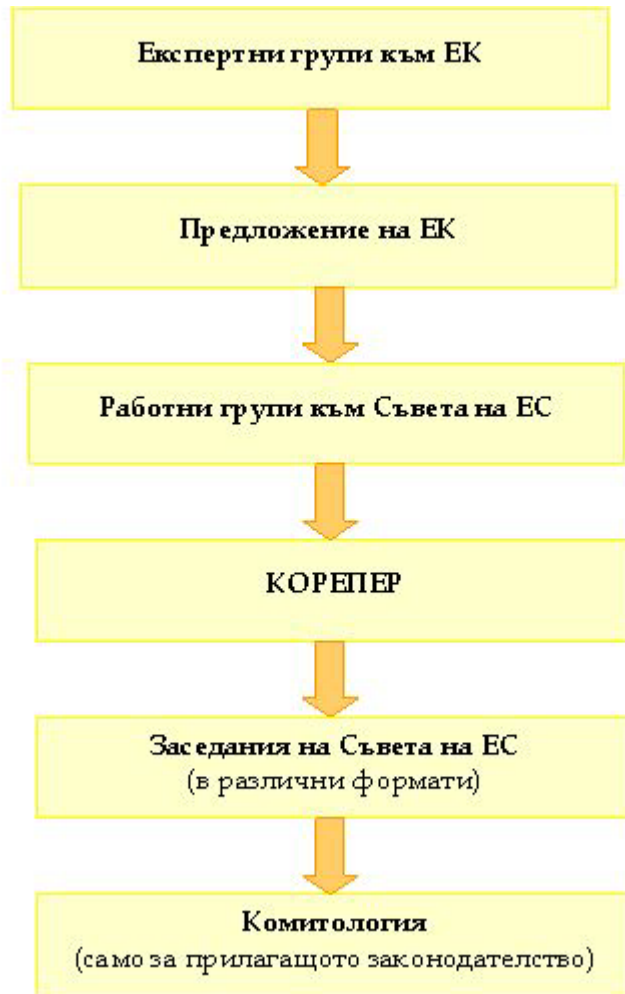
- Историческо развитие
- Договорът от Лисабон – разширяване правомощията на ЕП, разграничение между обикновена и специални законодателни процедури, засилване ролята на националните парламенти
- Основни участници – Комисията, Съветът и Европейския парламент

Процес на вземане на решения

Етапи на изработване и приемане на вторично законодателство

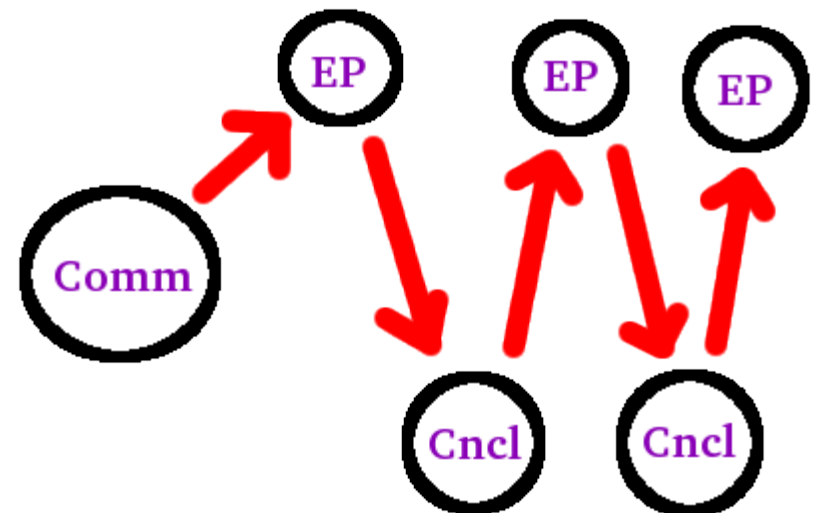

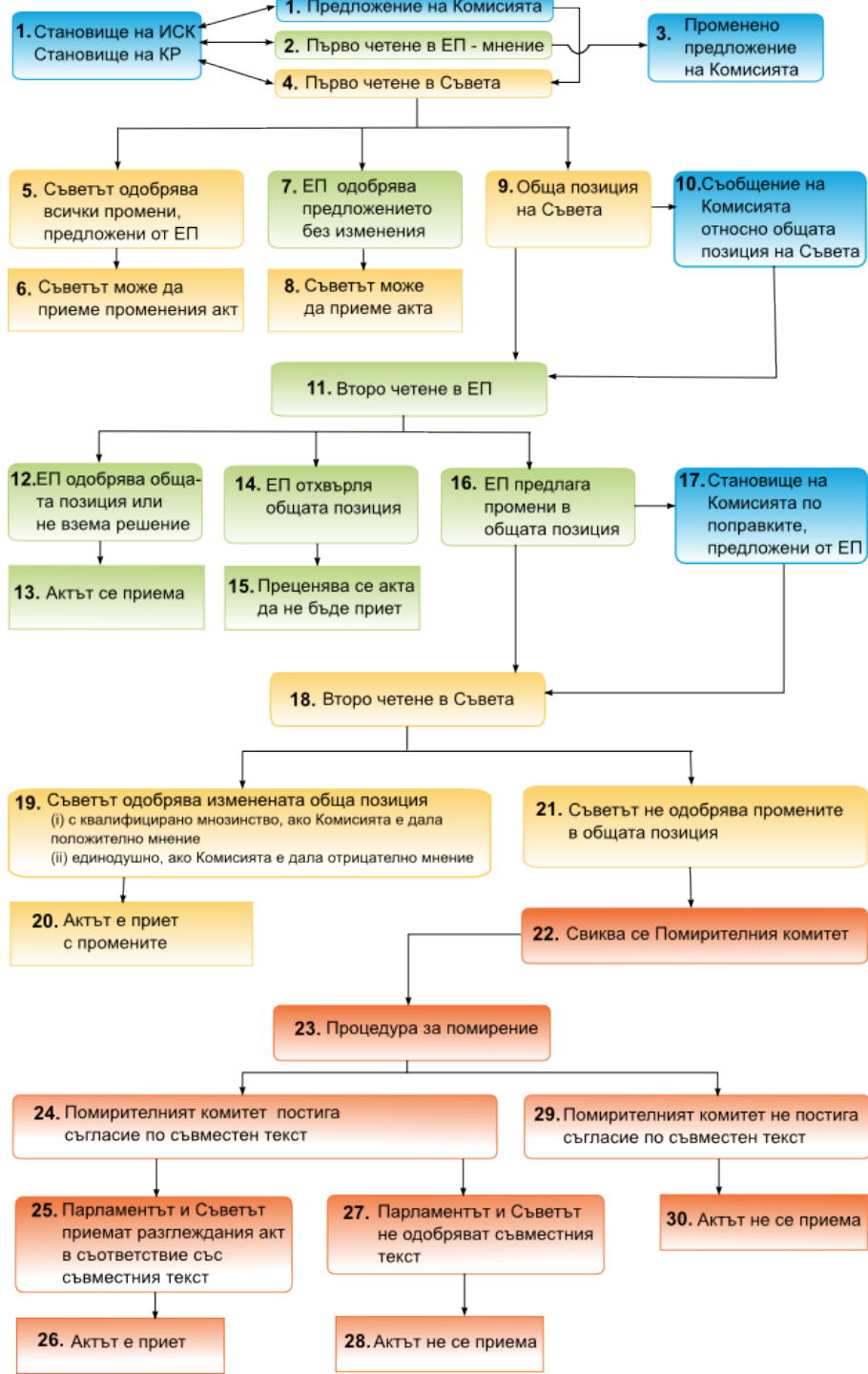
Законодателна инициатива:

- Почти пълна автономия на Комисията (изключение - три области от правосъдие и вътрешни работи – поделя инициативата с $\frac{1}{4}$ от от държавите-членки)
- Предложението на ЕК определя границите на материалната рамка на упражняването на законодателна активност
- Право на изменение на предложението от ЕК → право на оттегляне?
- Посочване на правното основание – определя процедурата за приемане на акта

Законодателни процедури:

- Обикновена законодателна процедура (съвместно вземане на решение) – чл. 293 ДФЕС
- Специални законодателни процедури – процедура на одобрение, процедура на консултация
- Бюджетна процедура - съвместно решение на ЕП и Съвета (Чл. 272 ДФЕС)

Обикновена законодателна процедура

Специални законодателни процедури:

- **Единодушие и одобрение от ЕП** (5 сл.) – напр. мерки за борба с дискриминацията (Чл. 19.1 ДФЕС), учредяване на Европейска прокуратура (чл. 86. 1 ДФЕС)
- **Квалифицирано мнозинство и одобрение от ЕП** – мерки за прилагане на системата за собствените ресурси на ЕС (Чл. 311. 4 ДФЕС)
- **Единодушие и консултация с ЕП** (20 сл.) – напр. мерки, касаещи паспорти, лични карти и разрешителни за местоживеене (Чл. 77.3 ДФЕС), съдебно сътрудничество по граждански въпроси относно мерки, касаещи аспектите на семейното право с трансгранично значение (Чл. 81.3, ДФЕС), оперативно полицейско сътрудничество (Чл. 87.3, ДФЕС)
- **Квалифицирано мнозинство и консултация с ЕП** (3 сл.) – напр. мерки за координиране на дипломатическа закрила

Националните парламенти в процеса на вземане на решения (1):

- Основна цел - по-засилено участие на националните парламенти в дейността на ЕС и разширяване на възможностите им за предоставяне на становище по проектите за законодателни актове на ЕС и по други въпроси от интерес за тях
- *Протокол относно ролята на националните парламенти в Европейския съюз*
 - Гарантира редовното им информиране за проекти на законодателни актове и консултативни документи на Комисията (зелени книги, бели книги и съобщения), дневния ред и резултатите от заседанията на Съвета
 - Минимален срок от осем седмици между датата, на която проект за законодателен акт е предоставен на националните парламенти, и датата, на която той е включен в проекта за дневен ред на Съвета за приемането му. Изключения - само в неотложни случаи.

Националните парламенти в процеса на вземане на решения (2):

- *Протокол относно прилагането на принципите на субсидиарност и на пропорционалност* – проверка от националните парламенти за спазване на принципа на субсидиарност.
- Проектът за законодателен акт трябва да бъде преразгледан при:
 - „Жълт картон“ (1/3 от националните парламенти) - Комисията може да реши да продължи да поддържа, да измени или да оттегли предложението
 - „Оранжев картон“ (обикновено мнозинство от националните парламенти) - Комисията е длъжна да представи становището си пред законодателя заедно със становищата на националните парламенти. Законодателят може да реши да прекрати разглеждането на предложението.

Делегирани актове по чл. 290 ДФЕС:

- Незаконодателни актове с общо приложение, които допълват или изменят отделни несъществени елементи на даден законодателен акт
- Правомощие на Комисията по силата на законодателен акт
- Съобщение на Комисията до Европейския парламент и до Съвета относно делегираните актове - урежда следните въпроси:
 - Приложно поле на делегираните актове;
 - Уреждане на делегиранията на правомощия;
 - Процес на приемане на делегираните актове;
 - Контрол на делегираните актове (право на оттегляне и право на възражение)

Изпълнителни правомощия по чл. 291 ДФЕС (1):

- **Правило:** Държавите-членки са отговорни за прилагане на правно обвързващите актове на Европейския съюз. Изпълнителни правомощия могат да се делегират на Комисията. Тогава ДЧ отговарят за контрола върху упражняването на тези изпълнителни правомощия.
- *Предложение за Регламент на ЕП и на Съвета за установяване на правилата и общите принципи относно механизмите за контрол от страна на държавите-членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (м.март 2010) – отменя Решението за комитологията*

Изпълнителни правомощия по чл. 291 ДФЕС (2):

➤ Комитети по комитология:

- подпомагат Комисията в упражняването на нейните изпълнителни правомощия;
- дават становища за проектите на мерки за прилагане преди тяхното приемане в рамките на 2 процедури – процедура по консултиране и процедура по разглеждане;
- създават се въз основа на законодателни актове;
- включват представители от всяка ДЧ и се председателстват от служители на Комисията.

➤ Регистър на комитологията:

<http://ec.europa.eu/transparency/regcomitology/index.cfm>